

HYBRIDLÆRK (*Larix x eurolepis*)**FRØPLANTAGE FP205 "Mørkøv"**

STED: DSB-areal ved Holbæk-Kalundborgbanen

FRØKILDE: Klon-/Familiefrøplantage, 0,4 ha

ANLAGT: 1951

EJER: BaneDanmark og Skov- og Naturstyrelsen

ANVENDELSE:

Hybridlærk er generelt bedre end japansk og europæisk lærk m.h.t. både vækst og stammeform. Frøplantageafkommet er velegnet til produktion af lærketømmer af høj kvalitet (god stammeform). Afkommet kan anvendes overalt i Danmark; men det er ikke egnet til selvforyngelse. Hybridlærkens primære anvendelse vil dog være til forkulturer, ammetræer og evt. indplantning i selvforyngelser af bøg.

SÆRLIGE EGENSKABER:

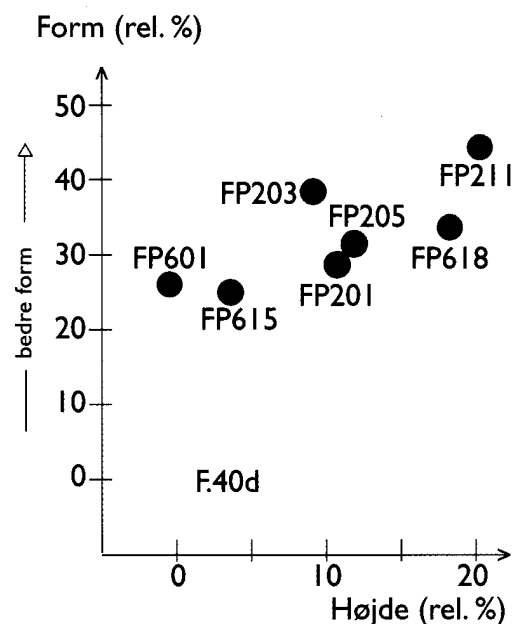
Vurderingerne af afkommets egenskaber er baseret på feltforsøg.

Stammerethed: Afkommet har en god stammeform, som dog er ringere end eksempelvis FP211 (Sorø) og FP203 (Holbæk).

Produktion: Afkommet har middelgod vækst. Det er placeret i den nedre del blandt hybridlærk frøplantagerne; men det er bedre end både de japanske frøplantager og det japanske bevoksningsafkom i forsøget (se Fig. 1).

FRØFORSYNING:

Selv om frøplantagen er af begrænset størrelse har den kunnet bidrage væsentligt til forsyningen af hybridfrø. Det må dog forventes at frøproduktionen i de nærmeste år vil være aftagende som følge af frøplantagens alder. Henvendelse til SNS, Øresund/Planteavlstationen, tlf.: 49 19 02 14.

Fig. 1. Relative vækst- og kvalitetsforskelle (%) mellem japansk lærk (både alm. bevoksning og frøplantager) og hybridlærk baseret på 17-års opgørelser i feltforsøg i Birkebæk Plantage og Løvenholm. Baseret på data fra Arbejdet.

- FP203 = Frøplantage (Hybridlærk), Holbæk.
- FP211 = Frøplantage (Hybridlærk), Sorø.
- FP201 = Frøplantage (Hybridlærk), Fårefolden.
- FP618 = Frøplantage (Hybridlærk), C.E. Flensborg.
- FP205 = Frøplantage (Hybridlærk), Holbæk.
- FP601 = Frøplantage (Japansk lærk), C.E. Flensborg.
- FP615 = Frøplantage (Japansk lærk), C.E. Flensborg.
- F.40d = Alm. kåret bevoksning (Japansk lærk), Sostrup.

FRØKILDEN:

Frøplantagedesign: Frøplantagen er anlagt ved Mørkøv tæt op ad Holbæk-Kalundborg jernbanen. Denne placering sikrer god luftcirkulation og dermed gode bestøvningsforhold. Frøplantagen indeholder rækker af skiftevis japansk og europæisk lærk. De japanske rækker indeholder podninger af kun én klon og der høstes kun frø på disse rækker. De mellemliggende europæiske rækker fungerer udelukkende som bestøvere. Hvis der skulle forekomme bestøvning mellem de japanske træer, så ville der være tale om selvbestøvninger (der anvendes kun én klon) og frøet forventes derfor ikke at kunne udvikle sig til levedygtige planter. Med dette frøplantagedesign forventes det, at alt levedygtigt frø er hybridfrø. I praksis har det imidlertid vist sig, at der i visse år kan forekomme selvbestøvet frø, som er spiredygtigt – men planterne er svage og vil som regel blive sorteret fra i planteskolen.

Udgangsmateriale og plustræselektion: Den japanske lærk i frøplantagen stammer fra en udvalgt familie (plustræafkom), som stod ved Arboretet i Hørsholm. I denne familie blev der udvalgt to plustræer som blev krydset. I dette afkom blev der igen valgt ét plustræ. Dette plustræ er podet og udgør den japanske moderklon i frøplantagen.

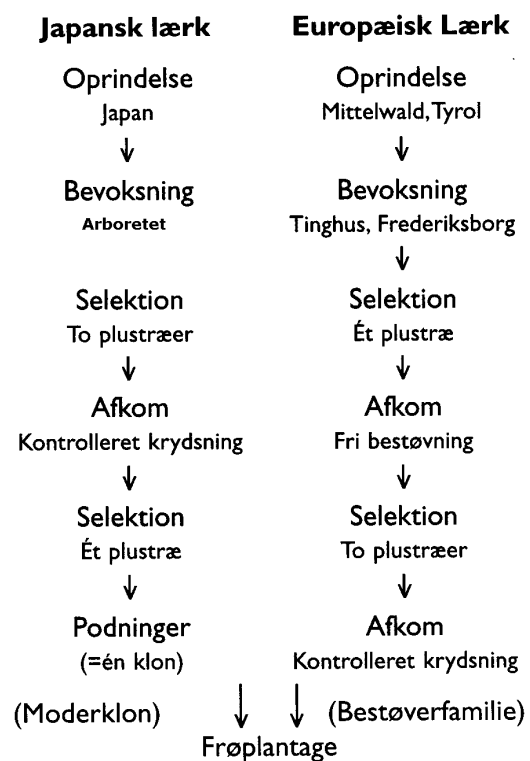
Den europæiske lærk i frøplantagen stammer fra en bestand på ca. 100 træer af smuk europæisk lærk, som står i Tinghus plantage i Nordsjælland. Bestanden har sin oprindelse i Mittelwald i Tyrol. I bestanden i Tinghus plantage blev der udvalgt et særligt smukt plustræ. I afkom fra dette plustræ blev der valgt to nye plustræer, som blev krydset. Det er disse krydsninger som udgør de europæiske bestøverrækker i frøplantagen. Den systematiske selektionsproces er illustreret i Fig. 2. Ved selektionen af plustræerne er der især lagt vægt på stamnerethed.

Selektionen og sammenkrydsningerne medfører en genetisk indsnævring og evt. indavl inden for både den japanske og den europæiske linie. Ved arts-krydsningen (hybridiseringen) vil der imidlertid igen ske en udkrydsning.

Afprøvning af frøplantagen: FP205-afkommet indgår i tre af Arboretets feltforsøg (Birkebæk Plantage, Løvenholm og Klosteris Hegn). De tre forsøg er opgjort i 1996 og 1997.

FLERE OPLYSNINGER:

Kontakt *Skov & Landskab* eller SNS, Øresund/Planteavlsstationen.

Fig. 2. Den systematiske selektionsproces af både den japanske moderklon og den europæiske bestøver-familie.

FP205 ligger ved banen mellem Holbæk og Kalundborg, lige øst for Mørkøv

© G18/1997 (Kort- og Matrikelstyrelsen)

